

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:
Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt : 5 kr.

Felelős szerkesztő: **Társ-szerkesztő:**
Dr. Prok Gyula. Sztempák Jenő.

Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket
elfogad a kiadó-hivatal: **Nyiregyháza,**
iskola-utca 13-ik szám.
Egyes szám ára 10 krajczár.

Szocializmus Szabolcsvármegyében.

I.

Hetek, sőt hónapok óta nyíltan és titokban terjedt a híre annak, hogy az alföld réme, a szocializmus vármegyénk határain betört, s hogy a falusi nép körében hihetetlen rokonszenvvel fogadtatik. Hivatalos és kevésbé hivatalos körök bizonyos kimélettel és tartózkodással vettek tudomást e végzetes baj feltűnően rohamos hódításáról, és abban a meggyőződésben, hogy a terjedés tünete, a szocializmus tanainak az ereje alkalmas előfeltételek hiányában csak muló jelentőséggel bírhat, — a vármegye nyugalmának biztosítása érdekében a kimélet csaknem titkolódzás jellegét öltötte fel.

A vármegye alispánjának körültekintő intézkedései, melyekkel a főszolgabírák tevékenységét sorompóba állította, — hogy úgy mondjuk a kuliszszák mögött — a szocializmus terjedésének és jelentkezésének meggátolására: a vármegye feltétlen elismerést hívja ki. — És valóban nem a hatóságok közönyén vagy elnézésén mulott hogy a megtévesztett köznép mind szélesebb mérvben nyit utat azoknak a tévtanoknak, amelyeknek csak diestelen martírjai lehetnek.

A „NYIREGYHÁZA” TARCZÁJA.

A műkedvelői előadásról.

Szombaton — azaz hogy teljes historiai hűséggel adjam elő a történeteket: a folyó 1897. évi november hó 27-ikén — délután négy órakor meg úgy állottak a dolgok, hogy nem én írom meg a referátát a műkedvelői előadásról.

Mikor „lapunk felelős szerkesztője” ezen pontosan megjelölt időben személyesen elhozta hozzám a szerkesztőség részére szóló tisztelet-jegyét, a tőlem telhető legsavanyubb arccsal és leglemondóbb kézmozdulattal jelenttem ki, hogy a megtisztelő megbízásnak eleget nem tehetek.

Mikor pedig „felelős szerkesztőnk” megmáshatlannak látszó elhatározásom indokai után tudakozódott volna, csöndes rezignációval hivatkozta rám pár nap óta győtrő oldalnyilatkozatom, amelyet a száraz szesz, hideg időjárásnak és szobám ablakai rosszul záródásának, vagyis egyezőval annak a bizonyos „czug”-nak köszönhettem.

„Felelős szerkesztőnk” azonban nem hagyott békét. — Biztosított, hogy a színház pompásan be lesz fűtve, aztán meg anélkül is annyian lesznek, hogy ott a „czug”-tól teljesen óva leszek, satöbbi és a többi. — utólagja is egyszerűen asztalomon hagyta a jegyét, hogy csináljak vele, amit akarok, hanem akármit csináljak is, a színházba okvet-

Őszintén kijelentve, a magunk meggyőződése is az, hogy a vészharang megkondítása idő előtt, — mindaddig tehát, míg a szocialista tanok hóbort lovagjai a csendes szemlélkedés ártatlan foglalkozásával érik be, — csak súlyosbíthatja a vármegyét fenyegető bajt, az által, hogy tulbecsülve a szocializmus jelentőségét, kellelénél nagyobb zajt csap miatta, ezzel a szocialisták önértetét ok és alap nélkül emeli, önbizalmakat fokozza, amivel karöltve jár a tette készség. Épen azért jölehet kimerítő tudomásunk volt a feltűnt szocialista mozgalmakról, félre tettük az újságírói hajlamot s készséggel fogadtuk el az alispán okos, csendben dolgozó politikájának tagadhatlan helyességét. A tartózkodás utjáról azonban ma már kénytelenek vagyunk mi is letérni azon okból, mert épen a legveszélyeztettebb vidék lapja, a „Kisvárdai Lapok” teljes leplezettséggel tárja föl a szocializmus átplántált, jogtipró elveinek romboló terjedését.

Ott állunk tehát, hogy kénytelenek vagyunk nyíltan bevallani az ország színe előtt, hogy vármegyénk köznépe nem tudta magát izolálni a félkegyelmű, dologtalan szocialista vezérek behatásától, s hogy a szocializmus tényezővé emelkedett mi-

len menjek el s az előadásról a referátát írjam meg.

Mikor aztán „szerkesztőnk” több szót nem vesztegetve, és utolsó ellentmondómat be sem várva távozott, kezembe vettem azt a hosszúak rózsaszín papírdarabot, és elgondolkoztam.

Gondolkozásomnak tárgya azonban nem egyedül oldalnyilatkozásom vala. Sőt ez egészen háttérbe szorult a többi mellett. Eszembe jutott ugyan, hogy hiszen fűthetik azt a mi színházunkat akár mennyire, lehet ott az első felvonás előtt pokoli hőség: amint a szinpad függönyét felhúzzák, a szellős, hezagos színrőn padláson, mint valami terjedelmes kűrtön, tódul ki a meleg, az egyszerű, „szimpla” ablakokon pedig süvölt be a hideg: kész a „czug”, amelynek nem egy színész adta már meg az árát csak az én tudomásom szerint is.

De hát nem ezen járt az én eszem főképen. Hanem azon, hogy újságírói pályám legkellemetlenebb emlékei a műkedvelői előadásokhoz, vagy is a műkedvelői előadásokról irt tudósításokhoz fűződnek.

Mindig szem előtt tartottam ugyan, hogy az a latin közmondás, amely azt tartja, hogy „de mortuis nil nisi bene!”, a műkedvelőkre is áll. (Ha tudnám, hogy amiket én itt most előljáró beszédekben összefirkálok, a latin nyelvben jártas emberek figyelmét kikerüli, át is alakítanám rájuk, de félek, hogy nem eléggé szerencsésen alkotnám meg a „műkedvelők” latin elnevezését.) És ezt a közmondást,

nálunk, amellyel számolnunk kell már ma. Be kell ismernünk azt is, hogy az eddigi tünetek inkább a baj komoly voltát, mint muló jellegét igazolják, s mindenek fölött nem lehet többé elzárkóznunk annak hatása elől, hogy a vármegye földművelő lakosságának felette nagy része mohó sietéssel nyitja meg lelkét a jelenlegi társadalmi rend alapjait megtámadó tanok előtt.

Ez a hatás aggodalomra int! És mintegy kényszerít arra, hogy alapjában vizsgálják meg ama kapcsolatot, amely a gyors terjedés, a szocializmus terjedése és a mai gazdasági viszonyok között kétségtelenül meg van.

A kutatás tanulságát könnyen ellensúlyozhatnánk azon igazságnak cinikus elfogadásával, hogy hiszen a nyomasztó gazdasági viszonyok mindenkoron keltettek a köznépből visszahatást, amely azonban nyomtalanul vészett el a viszonyokban beállott kedvező fordulattal.

De ezen igazságban való megnyugvásból kikölkent az, hogy az az elégedetlenség, amely a vármegyében a hatóságok érelyes intézkedései dacára napról-napra szélesebb hullámokat vet, nem csak nyomasztó gazdasági viszonyokban leli fel indokát és alapját, sőt nem is abból táplálkozik. Inkább

amely a műkedvelőket vonatkoztatva, magyarul akként hangzik, hogy „A műkedvelőket csak dicserni szabad!”, bármennyire igyekeztünk is mindig szem előtt tartani, még sem volt rá eset, hogy a megdicsért műkedvelők némelyiket, sőt mondhatnám nagyobb részét magamra ne haragítottam volna. És pedig rendszerint két ok miatt nehezelt meg, aki megnehezített. Az egyik az volt, hogy miért nem dicsértem meg őt jobban, mint a többit. — a másik meg az, hogy miért dicsértem meg más jobban, mint őt!

Ez járt tulajdonképen az eszemben akkor is, mikor a szerkesztőség jegyét elfogadni nem akartam.

De ezenfelül (már csak őszintén megvallom), félttem, nagyon félttem az előadástól. Feltettem a népszinművet, feltettem a népszinművek levegőjét az intelligens műkedvelőktől és feltettem, nagyon feltettem Felhő Klárit, Rátkaynak ezt a drámai jelenetekben gazdag, igazán sikerült népszinművét a műkedvelőktől!

Hát még mikor eszembe jutottak azok a hírek, amik a próbából kiszivárogtak! No már (hogy még egy őszinte vallomást tegyek) ha rajtam állana, a próbákra publikumot soha sem eresztének! (A sajtó, a hetedik nagyhatalom képviselőivel szemben természetesen kivétel tennék én is!)

A próbák publikuma csupa jóakarathaló annyira szívén hordja az előadás sikerét, hogy míg egyfelől telebeszéli a szegény mű-

csak alkalom gyanánt szolgál, és kedvezőbbé teszi a szocialista tauok terjedhetésének talaját, míg a valódi ok a titokban folytatott izgatás a profesionista szocialisták, a szellem proletárja részéről.

Ennek pedig ott domborodik ki a jelentősége, hogy az elbánás és az alkalmazandó preventív intézkedések kell hogy kiméletlenebb legyenek a a kívülről ható okokból ke letkezett mozgalommal szemben, mint akkor, amidőn az elégedetlenség terjedését valódi nyomor, szükség vagy méltánytalanság majdnem természetzerű folyamány gyanánt hozza létre.

Igaz ugyan, hogy a köznép kereseti viszonyaiban az utolsó 3—4 évben különböző vis major miatt hátrányos változás állott be. Az elszegényedés az egész vármegye területén oly fokban jelentkezik, hogy hivatalos és társadalmi uton való segítség szüksége alig odázható el. De mind amellet a tévtanok, s azokból kifolyólag a rendbontó törekvés népszerűsége nem fejlett volna ki, ha arra nem ad hatalmas lökést az idegen tényezőök lelketlen izgatása.

Különös jelentőséget kívánánk adatni annak is, hogy az arra hivatalos hatóságok a köznép által előterjesztett panaszok megvizsgálása elől akár kényelem-szeretettől, akár hatásköri nehézségek miatt, akár pedig elfoglaltságból ne térjenek ki, mert bizonyos az, hogy ott, ahol jogos, méltányos és érthető a panasz és elégedetlenség, igazságot szolgáltatván a népnek, többet használ a szocializmus tanainak vonzó ereje és terjedése ellen, mint egy szurony-erdő, mint amely tuczat-számra természeti az emlékekben is hatékony martirokat.

És véleményünk szerint a súlyos közigazdasági viszonyokhoz a köznép szemben a legtöbb tényező részéről kibontakozóan érvényesített méltánytalanság és szemérmelen kiaknázása a nép gyengeségének és tudatlanságának járul azon talaj megtermékenyítéséhez: amelyben dús életnedvet talál a szocializmus vak-sága és vad képzelete.

Közügyek.

— A szervezkedési szabályrendelet tárgyalása. Nyiregyháza város képviselőtestülete a héten kedden, november 30-án tartott ülésében vette folytatolagos tárgyalás alá az új szervezkedési szabályrendelet tervezetét. A tárgyalás menetét azonban rendkívül meglesztja azon körülmény, hogy a tervezet elkészítésére kiküldött bizottság meglehetősen felületes munkát terjesztett a képviselők elé. Sok benne a felesleges szövegszaporítás, s nemcsak az egész tervezetnek, hanem egyes részeitnek is az egybeállítása feltűnően pongyola. Előfordulnak olyan esetek is, hogy ugyanazon irányban két helyen két különböző intézkedés foglaltatik, az meg nem is ritkaság, hogy az egyes intézkedések nem a maguk helyére vannak beillesztve. Mind ezek a hiányok valószínűleg abban lelhetik magyarázatukat, hogy a tervezet több más város szabályrendeleteiből van összeállítva, anélkül, hogy a kellő összhangra megfelelő gond fordítottat volna. Ennek tulajdonítható a többek között az is, hogy például a gazdasági tanácsos taendői közé felvette a tervezet azt is, hogy „Számadása és felügyelete alá tartoznak a városi gátvédelmi anyagok és szerelvények is! — A képviselők sokat simit ezen a rendszertelenségen, de természetesen mindannyiszor hosszabb magyarázatok árán. Ennek tulajdonítható, hogy a kedden este 7 óráig tartott ülésen mindössze a polgármesterre, a jegyzőre hivatalra, a gazdasági és a tanügyi tanácsosra vonatkozó fejezetek voltak tárgyalhatók. A lényegyet érintő nevezetesebb változtatások, amiket a képviselők a tervezeten eszközölt a következők: a polgármester taendői közé visszahelyezték a mezőrendőri ügyek, a főjegyző az iroda és a kézbesítések feletti felügyelet alól felmentették, az iparügyek továbbra is az aljegyzőnél hagytattak ugyanő bizatott meg az árvaszéki jegyzői teendőkkel is.

A szerdán délután tartott ülésen a városi adóhivatalra került a sor, a képviselőtestület azonban az egész fejezetet visszautasította a tervezetet készítő bizottsághoz, hogy az adóügyi tanácsos és a városi főjegyző; bevonásával dolgozza át ezt a részt. A házipénztár, a főszámvevőre és a tisztügyészre vonatkozó részt némi változtatásokkal elfogadták, valamint elfogadták a mérnöki hivatalra vonatkozólag a szervezeti bizottság által pótlólag beterjesztett módosított tervezetet is. A szabályrendelet többi része azonban az idő előhaladottsága miatt a jövő héten tartandó újabb gyűlésre halasztottat Mikecz József azon irásban beadott indítványával együtt, amely a szabályrendelet keretébe a bejelentési és cselédnylvántartási hivatal felállítását célozza.

— Hódolat a királynak. A törvényhatóság az ősi rendes közgyűlésen tudvalegőleg egy indítványt fogadott el, amely a koronás király iránti nemzeti hála méltó lerovását célozza abból az alkalomból, hogy a nemzet történelmünk 10 nagy alakjának saját költségén felállítandó ércszobrával ajándékozta meg. A királyi tett általános lelkesedést lángrát gyújtotta meg vármegyénkben is, — a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy az indítvány partolására — mely szerint l. i. Ó Felségének a nemzet az ország fővárosában szobrot emel — az összes törvényhatóságok felkéri. Az indítványt tegnapelőtt foglalkozott Debreczen város törvényhatósága. Határozata — amint azt egyik debreczeni lapból olvassuk — a következő:

Szabolcsvármegye törvényhatósága felbuzdulva Ó Felsége szeptember 25-én kelt magasztos elhatározása felett, egy átiratban azt indítványozza, hogy Ó Felségéhez a törvényhatóságok egy-egy tagjaiból alakított díszküldöttség menesszessék. Valamint hogy I. Ferencz József királyunk ércszobrát az ország összes törvényhatóságainak hozzájárulásával a fő- és székvárosban állítsák fel.

A tanács azonban tekintettel arra, hogy Debreczen sz. kir. város közgyűlése Ó Felsége ezen tényéért legbensőbb hálájának és leg-

kedvelő fejét mindenféle jó tanácsokkal (csupa jóakarattól), addig másfelől egész kétségbeeséssel tudatja a próbákban jelen nem volt ismerőseivel az általa észlelt hibákat. (Szintén csupa jóakarattól!)

A Felhő Klári próbáiról, még a főpróbáról is olyan hírek szivárogtak ki ezen a révén, hogy én bizony fáztam az előadástól!

De a tisztelőjegy és a nyakamban hagyott feladat olyan lelkiismeret-furdalást idézett fel bennem, hogy bár a legutolsó perczen, mégis elhatározottam, hogy az előadásra elmegyek.

A nyolcz órát előtötte ugyan már, mire a színházhoz értem. — de azzal biztattam magamat, hogy nálunk a szintársulatok se kezdik pontosan az előadásokat. Nem is sokat késtem. Mindössze annyit vesztettem, hogy a közönség gyülekezését, meg a függöny felhuzása előtti érdeklődő kíváncsiságát és izgatottságát nem észlelhettem, aztán meg hogy mivel az előadás már tényleg megkezdették, sőt a beszűvel olvasásának jelenetén is tul voltak, — a földszinti bejáratok is sűrőn elálló publikumon keresztül helyemre nem juthattam.

Állva néztem végig az első felvonást. Még téli kabátomat sem vetettem le, egyenesen azzal a célzattal, hogy ha a dolgok úgy fordulnának, még a felvonás alatt ki-onok a színházból és eltagadom, hogy jártam a tájékan is. A referádákat pedig írja meg aki jobban tud állenteni, mint én!...

... Hogy pedig mindezeket ilyen részletességgel bocsátottam előre, annak az a

magyarázata, hogy az előadás sikerének illusztrálására ezekre és a következőkre hivatkozhattam:

Az első felvonásnak közepén jártak már, mikor azon vettem észre magamat, hogy a téli kabátom lekivánczik rólam. Meleg volt a színházban. — De ekkor eszembe jutott, hogy hiszen én szónoki akarok az előadásról; meg is indultam, de nem kifélt, hanem a ruhátár felé: levetni a téli kabátomat.

És úgy is tettem. Egészen belemelegedtem az előadás élvezetébe. Mert amitől fáztam, az be nem következett. A műkedvelők, azok az intelligens műkedvelők úgy beletaláltak magokat szerepeikbe, mintha közülök egyiknek sem ez volna első kísérletük, pedig legtöbbjüknek ez volt.

Bizony ott maradtam én az előadás végéig, sőt végig néztem másnap is és szívesen írom meg a referádát. Szívesebben, mint a legelső-rendű szintársulat előadásáról, pedig ott az élvezet is kinálkozik, hogy az ember a hibák tollhegyre tűzésével kedve szerint foglalkozhatik.

Bocsánatot kérve tehát a kissé nagyon is hosszúra nyult bevezetésért, magára az előadásra térek át.

Azt már volt szerencsém jelezni, hogy az előadás általánosságban jó, igen jó volt. És jó volt részleteiben is. A műkedvelőknel szokásos lámpaláznak, szögletességnek, igaztosságnak nyomait is alig lehetett itt-ott észrevenni.

A czimszerepben Kovács Elekné úrnő mutatott be úgy megjelenésében, mint játé-

kában és énekében egyaránt kiváló műkedvelő-művésznőt, aki nemcsak otthonosságával, de szerepének gondos tanulmányra való alakításával is a legteljesebb elismerésre tette magát méltóvá. Behizelgő kellemes hangjával s gyönyörű dalaival meg egészen elragadta a publikumot.

Vetélytársnője: Viola Eva ifj. *Soltész Gyuláné* urnőben talált megfelelő személyesítőre, aki diadalal küzdött meg a leghevesebb drámai jelenetekkel is.

A jólelkű özv. Aba Györgyné szerepére talán kerese sem lehetett volna jobb személyesítőt találni *Rónai Jenőné* urnőnél, akinek jóságos hanghordozása egy hozzá-illet azokhoz a mesterséges ránczokhoz és ősz hajfűrtökhöz.

Az *Irján Etelka* urhölgy Rökkánéját egyenesen a pompás jelző illeti meg, úgy eltalálta és mindvégig meg is tartotta a Tenger Ádám házi veszedelmének hangját.

Felhő Katica szerepében pedig *Bencs Etelka* urhölgy mutatott be igen kedves alakítást.

A férfiak közül Fátyol Ferkő szerepét *Okolicsányi Dezső* ur játszotta, kinek elejétől végig átgondolt és átértelt játékán meglát-szott, hogy nem először mozgott ezuttal a világot jelentő deszkákon. Az iharosi esárdabeli jelenet becstelétre vált volna bármelyik elsőrangú népszínű énekesnek. Erzéssel énekelt nótái is zajos tetszésben részesültek.

Aba András rendkívül nehéz szerepét *Pauer Vilmos* ur játszotta meg becstellet,

forróbb köszönetének hódoló feliratában már kifejezést adott, — de tekintettel arra is, hogy ezen alkalomból a trón zsámolyánál, maradandó írott betűkben már csaknem az egész ország letette szívbéli érzelmeinek háláteljes megnyilatkozását s tekintettel végre arra, hogy a tervbe vett hódoló diszküldöttség az eddigi hasonló küldöttségeknél kisebb mérve állt még sem hatna kellő fenyeget a nemzet hálójának kifejezésére, a maga részéről a hódoló diszküldöttség eszméjét elvileg sem pártolhatja s így nem javasolja a városnak abban való részvételét. Ugyszintén több okból nem pártolja az ércszobor felállítását sem, mivel különben is annak a törvényhozás kebeléből kell kiindulni.

Helyszellessel hozzájárult a közgyűlés ehhez a javaslatához is; dr. *Wolofka Nándor* püspök plébános azonban a város egész közönsége által ünnepelt aktus megörökítését is óhajtáná úgy, hogy az okt. 3-án lefolyt hódoló ünnep leírását, és az ott tartott beszédeket, a közgyűlés jegyzőkönyvében megörökítsék, amit a közgyűlés szintén elfogadott.

— **A városi mérnöki állás.** Nyíregyháza város tisztimérnöki állása ismét üresedésben van. *Küzdönyi Szilárd* ideiglenesen megválasztott mérnök ugyanis, akinek megválasztásához a vármegye alispánja is hozzájárult, immár végrelegesen megválasztott tisztimérnöknek volt tekinthető, állásáról lemondott. Lemondásának oka az, hogy a képviselő-testület a rendes évi fizetésre vonatkozó kívánságait ugyan teljesíteni hajlandó volt, azt a kívánságát, hogy esetleges újbóli meg nem választatása, szolgálatából elbocsátása, avagy munkakeptelenné válása esetén részére az eltöltött szolgálati évek arányában végkielégítés adassék és ez részére szerződésileg biztosítottassék, teljesíthetőnek nem találta. A városi mérnöki állás tehát ismét üresedésben van. — Megemlítjük egyidejűleg, hogy *Vass János* az egyelőre még szintén ideiglenes minőségben megválasztott műszaki tisztivel e hó 1-én elfoglalta állását.

— **Választás a városnál.** Nyíregyháza városánál az üresedésben volt iktatói és egy írnoiki állás a múlt esztőtökön tartott közgyűlésen töltöttek be. Az előbbeni állásra *Laszlovik József* eddigi helyettes iktató, az utóbbira *Nagy Gyula* napidias írnoik választott meg.

pedig ez a szerep hatalmas próbáké a legjobb drámai színészek képességeinek is.

Jóízű, tökéletes alakítás volt a dr. *iff. Bodnár István* ur Tenger Ádámja. Mintha csak neki írtak volna. A hatást, amelyben a jól elcsélt hanghordozások és modulátoknak is jelentékeny része volt, csak növelte a pompás maszket.

Csik Venzel szerepében dr. *Konthy Gyula* ur, a régi jó műkedvelő kellett folyton derűltséget, az ugri füles *Gergő* szerepében *Szabó Lajos* ur ügyeskedett, *Szitha Pista Szabó László* urban talált megfelelő személyesítőre. Tömjen János esperes szerepében *Rónai Jenő* ur nyújtott olyan sikerült alakítást, hogy kívánni se lehet jobbat. *Ballay Aladár* ur pedig a Bálint szerepének felelt meg. A Csik Istók szerepét *Murányi László* ur, a Gyuri cigánytét *Pavlovics Sándor* ur, a másik cigánytét *Scipiadés Tibor* ur látták el, a két előbbi azonban mint férfi és mint kezdő műkedvelő bizonyára nem veszi rossz néven, ha szives figyelmükbe ajánljuk azt a paradoxnak látszó mondást, hogy „kevesebb több lett volna!”

Végezetre hagyjuk az öreg Benczét. Ezt a szerepet *Dórics Ambrus* ur, a város és a közel vidék jól ismert „Dórics bácsi”-ja vállalta el. Addig ünszolták a nögyelet küldöttei, míg sikerült rábeszélni, hogy ezt a szerepet ő játssa el. Igazán „kolosszális” gondolat. *Heteven* esztendőn felüi ujoncz műkedvelő! És Dórics bácsi engedett a kérésnek! Eljárt szotta Benczét, az öreg mindenest. Maszket sem kellett hozzá. Nála természetből meg

A h.-dorogi magyar püspökség a képviselőházban.

A képviselőház november 24-diki ülésén *Rátkay László*, a függ. és 48-as párt kiváló tehetségű tagja, a föle megszokott lelkes és hazafias hangon, interpellálta a közoktatásügyi minisztert a Hajdu-Dorogon felállítandó magyar püspökség ügyében.

Interperllációjában (vagy — a mint ő magyarosan nevezte: — nyilvános kérdésében) kifejtette, hogy tisztában van azzal, miszerint az ily kérdések nagyon nehezen rendeződnek s hogy hosszú idő kell, míg megérlelődnek.

Azt is kijelentette, hogy egyáltalában nem barátja annak, hogy a felekezeti kérdések a Ház elé hozassanak; ezt csak a legrikkább esetben tartja megengedhetőnek. — De ezt a kérdést éppen azok közzé sorozza, melyek megengedik. sőt megkövetelik, hogy a Ház elé hozassanak.

A görög katolikusok az egyházi szertartásoknál régi idő óta az ó-szláv nyelvet használják. Bár a kath. egyház mindig törekedett a nyelvbéli egységre, de ezt keresztülvinni soha sem tudta és kivált a szláv népnek még *Cyryll* és *Method* idejében kivételesen megengedte az ó-szláv nyelv használatát.

Kétségtelen, hogy annak meghatározása, hogy valamely felekezet szertartását mely nyelven tartja, tisztán a felekezet belügye, de ha tekintetbe vesszük, hogy a magyar nyelvűről van szó, hogy szó van 200.000 magyar lelek ügyéről, hogy a magyar nyelv a magyar állam egyik leghatalmasabb kifejezője, hogy e nyelvkérdés éppen azokban a vármegyékben merül fel, melyek nyelv tekintetében nem egészen a miénk: akkor tisztában leszünk azzal, hogy ez nem vallási kérdés, hanem a magyar nyelv — és vele a magyar nemzet ügye.

Az érdekelt görög-katolikusok 50, sőt 100 évet, hogy ezt a kérdést fölvetették, de különösen, hogy a közelebbi időkre menjek vissza — 1873-ban H.-Dorogon négyüllet tartottak, melynél egy bizottságot küldöttek ki, hogy ez a bizottság a magyar gör.-kath. püspökségnek H.-Dorogon leendő felállítását iránt kérelmezzen. De csupán püspöki külső helyőrséget nyertek, ami azonban a liturgia

volt a fehér baj, fehér bajusz, fehér szakáll. És aligha családunk, ha azt állítjuk hogy a műkedvelői előadás sikerében jelentékeny része van a Dórics bácsi nem mindennapi vállalkozásának. És „Dórics bácsi” meg is felelt a hozzá fűzött várakozásoknak! Eljárt szotta Benczét a nögyelet jóvoltáért, — áldja meg az Isten is érte!

De ne feledkezzünk meg a karokról sem. Hiszen olyan kellemes látványt nyújt „Leányok. — Legények.” sem minden színi előadásnál láthatók, mint aminőben *Eötvös Mariska*, *Horváth Ilonka*, *Kozma Irma*, *Molnár Matild*, *Pavlovics Rózsika*, *Schmidt Irénke*, és *Turnusz Amália* kisasszonyok, valamint *Eötvös Pál*, *Horváth Bertalan*, *Milóty Gábor* és *Nemes Gábor* urak gyönyörködtették az előadások közönségét. De nem csak megjelenésük volt kellemes látvány, hanem az is, hogy nem álltak tétlenül, mint a rendes színészek karhölgyei és férfiai szoktak. Nemcsak benépesítették, hanem meg is elevenítették a színpadot.

Hanem ez már jórészt a rendező: dr. *Trajtler Sámuel* ur érdeme, aki igazi lelkesedéssel és fáradsátlansággal látta el ezt a nehéz feladatot.

A nézőtér szombatban teljesen megtelt s vasárnap este is, amikor a jegyek nagy kereslettségnek következtében az előadást megismételték, ismét olyan szép számú közönség gyűlt össze, hogy megirigyelték volna a színész-direktorok, ha látták volna.

Masque.

ügyét előbbre nem vitte. E kérdés 1883-ban törvényhozás tárgyát is képezte és a törvény meghozásából az akkori miniszter, *Trefort*, kieszközölte a király engedélyét arra, hogy az előzetes lépéseket e kérdésben megtehesse.

Az ügy azután ismét elaludt s csak év január 30-án tárgyalatott a házban egy kérvény kapcán. A vallás és közoktatásügyi miniszternek akkori felelete egészen világosnak és határozottnak nem mondható. A miniszter kijelentette, hogy a kormány feladatát és kötelességét e kérdésben teljesen tisztán látja és hatáskörének korlátai közt kíván maradni, azonban mint a válasz későbbi részében látja, a miniszter arra az álláspontra helyezkedett, hogy ő sem kezdeményezőleg, sem informative e kérdésben állást nem foglalhat.

Valóban megható, ha nézzük eme gör. kath. honpolgároknak azt az állhatatosságát, kitartását és türelmet, hogy vallási kérdésüket össze kapcsolva a hazaszeretet kérdésével, századokon át folyvást felvetik. Es valóban megdöbbentő az a közöny, sőt ridegség melylyel e kérdés a kath. tópostságnál, a kormánynál és magánál a házban is találkozik. Beterjeszti interpellációját.

„Interpelláció a vallás és közoktatásügyi miniszterhez.

Felismerve azon rendkívül fontos érdeket, melyekkel a magyar ajku görög kath. püspökség felállítása s így a magyar államot illetőleg bir, hajlandó-e a vallásügyi kormány a felszögti nyeri felhatalmazás alapján eljárni és odahatni, hogy a magyar ajku görög-katolikus püspökség Hajdu-Dorogon a római szentszékek egyetértőleg minél előbb felállítva legyen.”

A szocializmus története Szabolcsvármegyében.

Ez év tavaszán *Tápió-Szeléről* 6 munkás került Apagyra, ahol körülbelül 2 hónapig tartózkodtak. Ezen idő alatt a község népével gyakran érintkeztek. Telítve lévén mind a hat munkás a szocializmus elveivel, a társalgások főképp ezen elvekre terjedt ki. — Vasárnaponként és esténként titokban gyülekezések tartáltak, amelyekben a szocialista lapok brutális cikkei olvastattak fel a munkások által, kiservén e cikkeket olyan kommentárokkal, amelyek közeli viszonyban voltak a hallgatóság helyzetével, panaszaiával, sérelmeivel és kívánságaival.

A rokonszenv, az új és szokatlan eszmék iránt nőttön nőtt, annál is inkább, mert a vármegyében tényleg létező szegényedés, valamint a köznépek bizonyos vonatkozásokban való tehetetlensége felette kedvező előfeltételeket látszottak adni a tanok népszerűsítéséhez.

Beszélték ezeken az összejöveteleken a paraszток nyomoruságos helyzetéről, az igazságtalanságokról, miket a hatóságok és a föld urai részéről türnek évek óta, az adó nagyságáról, a föld egyenlő felosztásáról, a teljes egyenlőségről, az új és a paraszт közötti különbség megkülönböztetéséről, az olcsó napszámról és ehhez hasonló általános kérdésekről, amelyeknek vitatása hogy nem maradhatott hatás nélkül a hallgatóságra, csak természetes, már csak azon varázsnál fogva is, amelyek a szocialista lapok által a szocializmus győzelmé esetére kilátásba helyezett légvárak és kődfátályoké szépségei önkénytelenül támadnak.

Igy történt aztán, hogy a hatóság figyelmét elkerülve, a hat munkás csakhamar meghódította a szocializmus elveinek a könnyen elsédíthető apagyai munkásokat. Megismerkedvén ekként a szocializmus központi vezetőivel, azok derűre-borura küldözgették az apagyai nyakára a szocialista lapokat, amelyek méginkább megerősítették a tudatlan olvasó közönséget a szocializmus győzelmé esetére hirdetett aranykor hitében.

Az érdeklődés és rokonszenv csakhamar átsapott a szomszéd községekbe is, úgy,

hogy alig egy pár hétre a tápió-szelei szocialista munkások eltávozása után már Leveleken, Napkoron, Ramocsaházán és Ibronyban is észlelni lehet a szocializmus iránti érdeklődést, sőt az ahhoz való csatlakozást. A csatlakozással egyidejűleg mindenüvé számszámra érkeznek a szocialista lapok ingyen példányai és kedvező olvasmányai válnak a közönségnek, amely mohón szívja be a társadalmi rend felforgatását, valamint a köznép helyzetének javulását hirdető elveket.

A hatóság alig sejt még valamit, mert összejeveleteiket titokban, éjjel tartják s ügyelnek arra, hogy egy-egy helyen nagy tömegekben ne jöjjenek össze, amiként azt a szocialista lapok előírják. Legtöbb helyen a jómódú parasztagadák is csatlakoznak a munkásokhoz, úgy hogy a nevezett falvakban ma már alig akad egy pár ember, aki büszkén ne nevezze magát „szocialistá"-nak. — A fogalom értelme előttük zavaros s főképp azt látszik jelenteni, hogy az urak földjét fel fogják osztani s mindenkinek egyenlő darab jut. Szegény ember nem lesz s mindenki maga művelni fogja földjét, beáll a teljes egyenlőség, ahol adót sem kell fizetni, mert az államnak semmi szüksége nincs. Ebben az állapotban hivatalnokok sem lesznek, annál kevésbé katonaság, mert a világ egész népessége egy közös társadalomná olvadt össze. Fog az olvasó közönségen a lapok buzdítása is, hogy a valódi szocializmusnak életét és vérét is fel kell áldoznia elveit, s ezért ha valahol nyíltan jelentkezik a szocialista mozgalma, az ekkeseredés és elszántság feletle nagy, meg oly okok miatt is, amelyek a szenvedély magasabb fokának felkeltéséhez épen nem alkalmasak.

A szocializmus terjedésének hulláma az említett községekben tulcsap s ma már Karász, Mihálydi, O-Fehértó, Téth, Thass, Szakoly, Balkány, Nagy-Káló, Keék és Petneházának előjáróságától, illetőleg a járási főszolgabírótól is beérkezett a hivatalos jelentés, amely a szocializmus rohamos fejlődéséről számol be.

A szocialisták immár erőszakos fellépést is rögtönöztek, még pedig *Karászon* betörték a postahivatalba a szocialista lapok után. Nagyobb jogtalanság elkövetve nem lett. *Mihálydi*ban bejelentés nélkül formális népgyűlést tartottak, amelyen sérelmeiket megbeszéltek s olyan határozatot hoztak, amely alaposan beleütközik a büntető törvénybe. Az úgy a kir. ügyészségnél van. *Leveleken* az ott vizsgálatot tartó főszolgabíró jelenlétéről a szocialisták tudomást vérvén, a szocialisták a község-háza előtt összejevelezték s fenyegető magatartásukkal veszélyeztetik a község békéjét. A főszolgabíró csillapítani kezdte őket, mire a tömegből kivált egy suhancz, a főszolgabíró kezéből kiragadta az iratokat s darabokra tépte. Az úgy szintén az ügyészséget foglalkoztatja.

A vármegye hatósága amint tudomást vett a szocializmus rohamos terjedéséről, nyomban megtette azokat az intézkedéseket a melyek az adott körülmények között szükségeseknek mutatkoztak. Az alispán mindenekelőtt oda utasította a főszolgabírákat és a községi előjáróságokat, hogy a békétlenkedők panaszait hallgassák meg s a mennyiben azok teljesíthetők, azt vagy közvetlenül orvosolják, vagy azok mibenlétéről azonnal jelentést tegyenek. Egy-két helyen ez a rendelkezés is hatásosnak bizonyult.

Csak az a baj, hogy a legtöbb inficiált községben a bíró is szocialista, s így vagy nem terjesztetik elő a panasz, vagy maga a bíró az, aki utját állja annak, hogy az orvoslással a mozgalom elfojtassék.

Intézkedett továbbá az alispán arról is, hogy a különösen veszélyeztetett pontokon csendőrség legyen állandóan kéznél. E célból *Karászon*, *Ramocsaházán*, *O-Fehértón*, *Apagyon* és *Szakolyban* ideiglenes csendőrállomások létesítet, a hol pedig csendőrség különben is volt, ott az állomány megerősítéséről gondoskodott, Nyiregyházaan egy hatvan tagból álló csendőr különítmény el-

helyezését tette lehetővé, hogy a tavaszra, amidőn a szocialista mozgalom nagyobb arányú és veszedelmesebb jelentkezése következhetik be, a karhatalom kéznél legyen.

Felhívást intézett továbbá a felső tiszavideki gazdasági egyesülethez azon célból, hogy tegye a szocializmus terjedésének okát tanulmányra tárgyává s közölje vele azon módokat, amelyek alkalmazásával a terjedés meggátolható, s a mozgalom csirájában elfojtható.

Ezenkívül különös figyelemmel intéztetett a községek előjáróságához, hogy a közigazgatásban közvetlenséget, előzékeny bánásmódot és szolgálat-készséget tanúsítsanak.

Egyelőre — tekintettel a szocialisták békés magatartására — gyökeresebb orvos-szer alkalmazását időszertlenül találta az alispán annál is inkább, mert a súlyosabb eszközök igénybevétele csak mérgesítene a helyzetet, s ok nélkül keserítené a szocialistákat.

Mindezen intézkedések rendkívüli jó hatással voltak, s nagy részben tulajdoníthatók azoknak hogy a szocialisták tevékenysége tetlen maradt és megtorlandó magatartást alig tanúsítottak. Várható ezekből ítélve, hogy vármegyénkben a szocializmus romboló hatalmával érvényesülni nem fog, s hogy jövőre nézve is megmarad csupán meggyöződésnek a melyet lelketlen igazokt és szocialista lapoknak nyakatekert gondolkodású cikkei keltettek.

Hirek.

— **Kinevezés.** Br. Feilitzsch Berthold főispán *Mezőssy László* végzett joghallgatót a vármegyehez közigazgatási gyakoronokká nevezte ki.

— **Megerősítés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Szesztay László* okleveles mérnöknek, *Szesztay Károly* helybeli ügyvéd fiának, a kir. József-műegyetemen a pályaudvarok berendezésének tanábi magántanárá történő kinevezését jóváhagyta, és őt e minőségben megerősítette.

— **Hivatal vizsgálat.** Br. Feilitzsch Berthold főispán november hó 29-én a nyirbogaányi járás főszolgabírói hivatalát, november 30-án pedig a nyirbátóri járás főszolgabírói hivatalát vizsgálta meg.

— **A vármegyei kórház építése.** A belügyminiszter tegnap hosszú leiratban válaszolt a törvényhatósági közgyűlésnek a Nyiregyházaan építendő kórház tárgyában tett felterjesztésére. A leirat részletesen kiterjeszkedik a bemutatott tervekre, s a közgyűlési határozatra, s azokon több, de kisebb jelentőségű változtatásokat rendel meg. Az építést különben jóváhagyja, s elrendeli, hogy mindennemű munkálatokra az egység árak egybeállításával melletl minél előbb hirdetések meg az ajánlati versenytárgyalás. — A leirat figyelmébe ajánlja a törvényhatóságnak, hogy az építés minél előbb történendő megkezdése iránt azonnal tegye meg a kellő intézkedéseket, s ebből a szempontból a miniszter maga is eláll néhány oly pótllás követelésétől, amelyek a kórház építésének megkezdését előidéznek. — Bizonyos tehát immár, hogy a kórház legközelebb, előre láthatólag kora tavaszszal épülni fog.

— **Uj ügyvéd.** A debreczeni ügyvédi kamara dr. *Wintner Samu* ügyvédet Nyir-Bátor székhelyvel, az ügyvédek névjegyzékébe felvette.

— **Dalestély.** Elegg egyhangu társadalmi életünkben mindenkor egy-egy kedves emlékű összejövetel a városi daleyet által rendezett daleyet s épen ezért örömmel jelezük, hogy ezen rög nélkülözött estélyek rendezését hírvess dalosaink ismét felnyitották s ezeknek elsőjét december hó 5-én, vasárnap, a Korona szálló dísztermében tartandják meg. Oly magyszabásu programot

állapított meg ezen estélyre dalárdánk, annyi új darabot készült bemutatni, hogy eltekinve ezen estélyek rég megállapított jó hírvétől, már maga ezen program is biztosítja a december 5-iki daleyet magas színvonalát. Két szép új magyar daleyveleg a legkedveltebb ujjabkori dalokból összeállítva, egy nagyszabásu új műdarab s ujjilásként Mayer Ferencz kitűnő baritonistának soló éneke fog bemutatásra kerülni. O'vaszó közönségünk bizonyára örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy derék dalosaink fáradságát megjelenésével megjutalmazza s hogy ugy magának, mint az egyetnek kedves emlékü estélyt biztosítson. Az estély műsora a következő: 1. Dalünnepen, férfiak, Thern Károlytól. 2. Fehér galamb, (uj) daleyveleg Szentirmay Elemértől. 3. Vándor dal a Granadai éj operából, (uj) bariton soló, harmonium kísérettel, énekl Mayer Ferencz. 4. Honfidal, (uj) férfiak, Huber Károlytól. 5. Népdaleyveleg (uj) Nador Károlytól. 6. Bortal az Ernai operából.

— **Köszönet nyilvánítás.** Mindazon úrhölgyeknek és uraknak és pedig szereplőknek: Rónai Jenőné, Kovách Elekné, ifj. Soltész Gyuláné, Bencs Etelka, Irján Etelka, Turnusz Amália, Pauer Vilmos, Okolicsányi Dezső, ifj. Bodnár István, Ballay Aladár, dr. Konthy Gyula, Murányi László, Szabó Lajos, Szabó László, Rónai Jenő, Dórics Ambrus, Pavlovits Sándor és a karnak: Eötvös Mariska, Horváth Ilonka, Kozma Irma, Mo'nár Matild, Pavlovits Rozsika, Schmidt Irénke, Turnusz Amália, Eötvös Pál, Horváth Bertalan, Milotay Gábor, Nemes Gábor, továbbá dr. Trajtle Soma rendezőnek, Soltész Gyula intézőnek, Vajda Dezső szónoknak és Santroch Alajos karnesnek, akik a jótékony öngyelet által rendezett műkedvelői előadáson részt venni, s az előadás sikerét lekötelő szives-séggel előmozdítani kegyesek voltak, az egylet nevében ez uton is hálás köszönetet mond: *A négylet elnöksége.*

— **A márcziusi események felszázados ünnepe.** A magyar szabadságnapjának ötvenedik évfordulója alkalmából rendezendő ünnep megbeszélése céljából a kiküldött nagy bizottság vasárnap Budapsten a Royal-szálló termében ülést tartott, amelyen a magyar író- és művészlégi képviselői nagy számmal jelentek meg. Jókai Mór, a márczius 15-iki szónok, akit lelkes előzjárás fogadtak, nagy hatásu üdvözlő beszéddel nyitotta meg az értekezletet, s a beszédét követő viharos előzjárás és taps elhangzása után Feszty Árpád állott föl, hogy rövid vonásokban vázolja azt a tervet, mely a legszebben és a leghatásosabban emelné érvényre a nevezetes nap jelentőségét, s amely egy nagy díszmenet formájában volna megvalósítandó. Rákosi Jenő márczius 15-ének jelentőségét méltatta, Zala György pedig kijelentette, hogy a magyar képművészet lelkesedéssel csatlakozik az ünnephez. Szathmári Mór a sajtó nevében szólt, s indítványozta, hogy válaszzsák meg Feszty Árpádot az egész mozgalom főrendezőjének. Ezt az indítványt a bizottság végzéssel fogadta. Margittay Tihamér a végrehajtó, a művészi és a rendező-bizottság megalakulásáról tett jelentést. Herczeg Mihály rektor indítványára Fenő Sándor és Jókai Nór főszólalása után elhatározták, hogy ugy az egyetemi ifjúságnak, mint a nemzeti szövetségnek és egyáltalán az összes hazafias és kulturális tényezőknek bevonásával rendezik az ünnepet. — Hát nálunk nem volna-e időszert már most előkészíteni a márczius 15-iki események 50 éves évfordulójának méltó megünneplését?

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Mélyen elszomorodott, s megtört szívvel tudatjuk a feledhetetlen legjobb anyának, anyósának, nagyanyának, testvérnek özv. *Barzó Andriáné* szül. Adamovics Zsuzsiánának ez évi november hó 29-én, életének 65-ik évében történt gyszos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 30-án, délután 3 órakor, az Uj-utca 11. számú hízól fog-

vasut melletti sarkertbe örök nyugalomra tetétni. Nyiregyháza. 1897. november 29-én. Legyen áldott emléke! Gyermekai: Barzó Juliánna, özv. Jelenovics Dánielné gyermekeivel. Barzó Zsuzsánna férjzett Király Sándorné férjével és gyermekeivel. Barzó Mihály nejjével és gyermekeivel. Barzó Pál nejjével és gyermekeivel. Barzó István nejjével és gyermekeivel. Barzó György. Testvére: Adamovics János nejjével és gyermekeivel.

— **Halifax híveihez.** A beállott hideg időjárás életre keltette a koresolyozó egyület is. A pazonyi út mentén levő jégpálya a legközelebbi kedvező napon megnyílik. A megnyitást a *Jakovics Fanny* kisasszony dohánytörséjével kitüzendő ismeretes piros zászlócska fogja jelezni. Ugyanott válthatók az évad- és a napi-jegyek is.

— **Színház.** *Deák Péter* színigazgató, aki tudvaleg a színházat január és február hónapokra kibérelte s aki az ez idő alatt tartandó előadásokra a hatósági engedélyt is megkapta a városi tanácstól, táviratlag értesítette Szatrecz Ferenc rendőrkapitányt, hogy Nagy-Károlyban, ahol társulatával ez idő szerint tartózkodik, előadásait december hó 8-án befejezi s már ekkor óhajlja Nyiregyháza-n megkezdeni az előadásokat.

— **Walliss a hazai iparért.** *Walliss Gyula* közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az iskolák szükségleteiket magyar gyárosoknál szerezzék be. Ugyanezt minden miniszter megtehetné a maga hatáskörében.

— **Előmunkálati engedély meghosszabbítása.** A kereskedelmiügyi miniszter *Cs. László Elemérnek*, az eszedi lap lecsapoló társulat megnőnekének a magyar királyi államvasutak *Nagy-Károly állomásától* Kaplony, Kálmánd, Börvely, Vallaj, Mérk, N.-Ecsed, Ny.-Csaholy, Nagy- és Kis-Kocsord községek érintésével a nyiregyháza-máté-szalkai h. érd. vasut *Máté-Szalka állomásáig* részben az eszedi-lap-csatorna töltésén veendő szabványos nyomtávolságu, h. é. gőzmozdonyu vasut-vonalra, az 1896. évi október hó 9-én kelt rendeltel kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy év tartamára meghosszabbította.

— **A vásárvámszedés bérbeadása.** Nyiregyháza város vásárvámszedési jogával egy idő óta különös helyzetben van. A vásárvámtarifát fel akarják emelni, az új tarifa készen is van, a vármegye azonban az erre vonatkozó szabályrendet megfelelő átdolgozását is kívánja a várostól. Mig tehát ezek jogerős elbírálás alá kerülnek, a város csak ideiglenesen és feltételesen adja bérbe a vásárvámszedési jogot. A jövő évre vonatkozólag november 29-én megtartott árverésen épen ezen bizonytalanság miatt az eddigi bérlő csak 5409 frtot ajánlott, mig egy másik pályázó 400 forint többlet ajánlott ugyan, de az árverési feltételekkel ellentétes feltételek mellett. A képviselőtestület tegnap délután akként határozott, hogy ha Spiz Ferenc lemond a folyó évre a sertesvész indokából támasztott kártérítési igényéről, amelyet a képviselőtestület méltányossági okokból már elvben elhatározott, az esetben vele a szerződést megkötöttelni rendelt.

— **Lesz már aranypénzünk.** A körmöczbányai pénzverde jelentéséből olvassuk, hogy ez év folyamán 770,000 darab arany húszkoronást, 14,400,000 kor. értékben és 200,000 darab tízkoronást 2,000,000 kor. értékben vertek ki.

— **Amrum.** Nagyon megtetszhetett Hirsch József nyiregyházi lakosnak az a medvemorgáshoz hasonló név. Született ugyanis egy kis fiacskán, akit ő a saját vallási ritusa szerint *Amrum* névre „kereszteltetett” meg. A családi örömet be kellett jelenteni a polgári anyakönyvezetői hivatalban is. Itt azonban nem akarták elfogadni a küönös hangzásu nevet, és pedig annál kevésbbé, mert a magyar kereszt-, vagyis az utó-nevek jegyzéke, amelynek megfelelően azok az anyakönyvekbe bejegyzendők, sem ismeri azt a nevet, de megfelelő magyar fordítását sem.

Hirsch József ragaszkodott és ragaszkodik az Amrum névhez, s így történt, hogy ma már Szabolcsvármegye alispánjának döntése alá került az a kérdés, hogy mi legyen a kis Amrummal, milyen néven kerüljön bele az anyakönyvbe?

— **Égő ravatal.** Nagy-Kállóban egy dúsgazdag parasztagazda, Marján György temetésén játszódott le a következő rémes jelenet. Kitétek a koporsót az udvarra, a rokonság sirva állta körül a ravatalt. — A gyászolók közül többen a görög katolikus ceremónia szerint igyekeztek a halott mellett álló pap kezében megcsókolni a keresztet, e közben egy kis leány feldöntötte a körös-körül égő koszorúgyertyák egyikét. A láng belekapott egy koszoru szalagjába, majd a koszoru is égni kezdett, ettől lobbort vetett a szemfedő is; a lángban álló ravatal mellől sikoltozva futottak tehát a gyászolók, míg végre a temetésen jelen volt papok letépték a lángoló koszorúkat és elfojtották a tüzet.

— **A Magyar Hirlapról.** A Magyar Hirlap első és legnagyobb célja az, hogy a magyar műveltséget terjessze és erősítse. Politikája elfolygva mindenekelőtt magyar. Mindent tesz a magyarságért és nem akuszik e részben senkivel sem. A Magyar Hirlap pártokon kívüli újság. Iránya teljesen független, de nem a közjogi ellenzék felfogása szerint, hanem a politikailag teljesen szabad, de nem kötött gondolkodás szerint. — Ilyen módon külön áll a „Magyar Hirlap”; külön és együtt a radikális és szabadelvű közvéleménnyel. A kormány kormányoz, ahogy tud, az ellenzék támad, ahogy az ereje bírja; a „Magyar Hirlap” pedig ellenőrzi mindkettőt a közjogi javának a szempontjából. — **Demokrácia!** Ez a „Magyar Hirlap” jelszava, vezető gondolata. Le a czimekben rejő hatalommal! Előre a magyar polgárság érdekeivel! Meg pedig az egész ország polgárságával, nemcsak azokéval, akik Budapesten laknak. — A gazdaság életbevágó kérdéseivel a lehető legnagyobb alaposággal s a legnagyobb részletességgel foglalkozik a „Magyar Hirlap”. Szépirodalmi közleményei egyetlen egy lapnak sincsenek oly bőséggel és oly változatos, kiváló forrásokból, mint a „Magyar Hirlap”-nak. — A magyar szépirodalom első férfija, Jókai Mór, a „Magyar Hirlap” számára írja legszebb műveit s legközelebb rendkívül érdekes, — eredeti új regényt is közöl tőle a „Magyar Hirlap”. Kivüle a legjobb erők látják el a tárca-rovatot és a regényesarnokot, amelyet könyvalakban bocsát közre a lap. A magyar társadalom minden érdekes eseményéről beszámol a „Magyar Hirlap”, amelynek erre a célra „Társaság” czimmel külön rovata van. Egyéb rovatai is rendkívül gazdagok, megbízhatók, tárgyilagosak. A „Magyar Hirlap” a következő szezonban a szabadságharc jubileumára érdekes és nagybecsű meglepetéssel kedveskedik közönségének. A karácsonyi album, amely évente irodalmi esemény szokott lenni, már jórésben készen van. Az idei karácsonyi album, amelyet ismét Fenyő Sándor szerkeszt, nem kvaralakunak készül, mint a régiek voltak, hanem nagy oktavialakuk. Így olyan lesz a maga 200 oldalával, mint egy testes könyv.

Könnyen meg lehet majd őrizni s eltenni könyvtárba, amit meg is érdemel, mert igazán becses lesz. — Ugy irodalmi, mint illusztrációs része a legjobb lesz, amit ebben a nemban a magyar írók és művészek mai napság adhatnak. Az előfizelők még karácsony előtt megkapják a gyönyörű albumot, amelynek az előállításá jórómán többe kerül, mint amennyit a „Magyar Hirlap” egy havi előfizetési ára kitesz. A „Magyar Hirlap” ezenkívül más kedvezményekben is részesíti előfizetőit. A „Kis Világ” című képes gyermeklapot negyedevenkint 50 krajzárjával kapják; az „Évszak” című gazdag tartalmu, gyönyörűen illusztrált divatlapot pedig féláron, negyedevenkint 65 krajval. — A szerkesztői úz-netek rovataiban az előfizetőinek díjmentesen ad a lap felvilágosítást minden kérdésben, amely őket érdekl. Az újonnan belépő

előfizetőinek díjmentesen küldi meg a Magyar Hirlap Jókai Mórnak, a magyar irodalom atyamesterének, október elsejétől fogva Magyar Hirlapban megjelent tárczáit.

CSARNOK.

Irodalom és politika.*)

Irta: Mikszáth Kálmán.

Egy hirlapírói banketten, gondolom Rákosi Jenő fejtegette, hogy Magyarországon a politika és irodalom kölcsönösen termékenyítették meg egymást, hol az egyik a másikat, hol a másik az egyiket és csak azt nem lehet tudni, melyikük volt a nő és melyikük a férfi.

Válóságosan ugy volt, mintha házastársak lennének, hatva egymásra és támogatva egymást. Statusférfiak, a közélet kimagasló alakjai állottak össze, hogy egy-egy irodalmi munkát kinyomathassanak. Ha magok nem tehették, fogtak valami szürke, gazdag embert, annak csak egy intés kellett. A nagylátásuak lelkesedtek az irodalom emelésén, a rövidlátásuak pedig engedelmeskedtek az okosoknak. Milyen tiszteletre méltó szamaraink voltak régente!

A politika és irodalom egy ugyanazon kemenczében sült azon egy tűznél. Kölcsény csinált politikát és írt verseket. A verseibe politikát kevert, a politikába poezist. Vörösmarthy Mihály együtt vitakozott Deák Ferenczel, ki delutánonkiut ott szitta kabanoszait egy karszékben a Ráth Mór könyves boltjában, lesve a megjelenő új könyveket.

Tudvaleg róla, hogy minden kis verset elolvasott azzal az indokolással:

— Mégis kíváncsi vagyok, mit mondhat valaki nyolcz sorban, amely alá oda írja a nevé!

Kegyetlen és merész kritikus volt különben s egyszer olyas valamit nem talált szépnék, amire kárörvendve jegyzé meg Bonis Samu:

— No azt pedig Shakespeare írta, urambátyám.

Deák rámondult nagy flegmával:

— A patkány se szép, Samu fiam, pedig az uristen teremtette.

Gróf Széchenyi István esze, bár nagy államferfi volt, bizonyos poetai intuitióval volt megalkotva és sokkal hibében írta le a forradalmat negyvennyolcz előtt, hogy *miképen fog jönni*, mint ahogy leírta negyvennyolcz után Horváth Mihály, hogy *miképen jött*. Csodálatosan volt akkor a politikus és író megalkotva, ugyszólván egy anyagból, mint az akkori hatos és huszas, mindenik-volt réz is, ezüst is, csakhogy az egyikben az ezüst a tulnyomó a másikban a réz.

Báró Kemény Zsigmond délelőtt a miniszterekkel konferált, vacsora előtt vezérczikket írt, vacsora után regényt — és mégis okos embernek tartotta mindenki, még a kortesnóta is: „Habár poros a kabátja — Deák Ferencz a barátja.”

A piros bársony székben állt báró Eötvös József s egy-egy nagy beszédet elmondván, mikor lecsillapodott az éjzenaj, kigyult arca felvette hétéköznapú sapádságit, feje lankadtan lehanyatlott, homlokára sugarak szálltak, merengő kék szeme elsiklott messze: a képviselőék feje fölött. Az, az, hogy nem is volt ott képviselői fej. Egy fúrge tündér nyomban etakarította előle a honatyákat s lombos, su-sugó fákat hozott helyettük patakokkal, virágokkal. Néha idegesen nyult a czukuzájához . . . s öreg képviselőknél láttam emlékül eltelt költemény-embriákat, melyeket papírjain találtak:

„Tavalyi fám gyümölcsöt hozza már . . .”

* A Singer és Wolfner cég által 198-ra kiadott „Almanach” előszava. Az almanach ára 1 forint. Kaphat minden könyvereskedésben.

Hiszen a miniszter után ma is találni néha ott felejtett fragmentumot, de az most ilyenforma:

Majláth püspök által felfüggesztett professzor ügyében felelni.

Vagy húsz év múlt el s az irodalom és politika nincs többé közösségben. Elváltak asztaltól, ágytól. Az ágy az irodalomnak jutott, hánykolódik benne, sem elaludni nem tud, sem ébren lenni; a terített asztal a politikának jutott, erőlködik is rajta, hogy fölfördtsa. De nemcsak elváltak, kezdik egymást lenézni kölcsönösen.

Az író politikuskok kivesztek, azaz vannak még írók bent a parlamentben, de azokat idegen, excentrikus lényeknek tekintik, mint a hogy veszik például Trencsénben a vadon nőtt szőlőtőkét. Trencsénben az csak dísznővény... Mit keres itt? Gyümölcsöt nem hozhat, nem neki való a talaj.

De viszont az írók is úgy veszik a politikát, mint az énekes madarak a diófát. Rászállanak, mert csalogató leeresztett szárnyakkal pihenni gallyain, de tudják, hogy kigözölge ártalmas a hangjuknak.

Legjobbhan lehetett megfigyelni e különös változást Jókain. Húsz év előtt őt is úgy vetették, mint kiváló politikust, mert nagy író. Beszédei roppant hatást keltettek, a Terézvárosban egy hatalmas minisztert bukkantott meg, zászlót diadalmasan lehetett volna végig hozni az ország minden kerületében.

S mi történt húsz év után?

Húsz év után mindenki azzal állt elő, hogy Jókai nem ért a politikához.

Lehet, hogy nem is értett hozzá, de ezt minduntalan szemére vetették, üldözték vele, ujjal mutogattak rá: „Nem ért a politikához, nem ért”. Mintha folytonos szemrehányást tennének neki azért a nyomorult mandátumért: „Itt van és nem ért a politikához”.

Es ott volt Demkó Pál is, Urbanovszky is és ott voltak százan és százan és azoknak senki se tett szemrehányást, azok mind értettek a politikához, mert nem nyomta le őket az a dehonostáló körülmény, hogy egy gyönyörűséges könyvtárt irtak össze Magyarországnak.

Szomorú dolog ez és rejtélyes. Az ember tűnődve kutat, kérdez. Mi okozta a távolodást? Kiben van a hiba? Mikor kezdődött és mik voltak a frázisai? Meddig fog tartani és mi lehetne a orvossága?

Egy este e fölötti töprengésben aludtam el. Álomban szétnyílt a fal és egy sárkány bontakozott ki belőle. (Gyakran álmod sárkánnyal.)

— Ha már annyira érdekel a téma, — szolt hozzám a sárkány, — miért nem kérdezed meg a haza bölcsét?

— A haza bölcsét? — feleltem csodálkozva. — Hiszen ő már meghalt és nem felelhet.

A sárkány megrázta mind a hét fejét.

— Ó megvan, — mondá titokzatosan.

— És hol található?

— Szép asszonyok ujjaiában laknak a lelkek.

Ejh, bolond egy álom! gondoltam magamban, a mikor fölébredtem. De megvalom, némileg megragadott és nem ment ki eszemből, a mit a sárkány mondott, hogy az elhalt lelkek szép asszonyok ujjaiában laknak: nem is olyan rossz izlés ott lakni rózsaszín körrömmel fedett házikóban.

Lám, a vén kujonnak a sárkánynak, milyen ötletei vannak! Nyilván ez ette a szüzeket abban a bizonyos fekete posztóval bevont mesebeli városban...

Es ime, rá néhány napra a véletlen olyan társaságba vitt, a hol a spiritimussal mulattak. Az egész esztendő dominálta nálunk ez a dival kivált a hosszú téli este-

ken. A salonokban kezdtek fade-ak lenni az élők, hát oda kellett invitálni a halottakat. Jámbor penzváltó, ha egy ezüst forintos kerül a kezébe, forogsd meg kegyelettel, mert királyok, költők és államférfiak lelke szaladt rajta keresztül...

Egy ezüst forintos engedelmesen mozgott és szalagált ide-oda két ideges asszonyka szép ujjai alatt a körbe állított abécén. A lelkek pedig jöttek-mentek és feleltek a hűledező asszonykáknak, mint a diákok.

Jöttek tarkán, XIV. Lajos, Jeanette D'Arc és egy agyonvert kecskeméti juhászbojtar. Az asszonyok pedig sikongtak, borzongtak és jegyezték a betűket.

Erre aztán nekem is eszembe jutott a sárkány mondása (nini, szinte igaz kezd lenni) és eszembe jutott a témám, hogy az irodalom és politika miért távolodott el egymástól s mikor kerül ismét össze? Kértem a hölgyeket, hogy kérdezzük meg Deák Ferencztől.

Deák állításuk szerint megjelent s az első kérdésre, miért távolodott el a politikai és irodalom egymástól, a következő sorrendben szalagálta be a forintos a betűket:

— *Mert nincs együtt az egész nemzet.*

A második kérdésre (mikor kerül ismét össze) világosan jelent meg a felelet:

— *Mikor az egész nemzet együtt lesz.*

— *Hogy érti ezt? vetetem fel suttogva.*

Mire ismét megindult a vándorló pénzdaráb, oly sebesen, amint a finom ujjból alatt lüktető női vér hajtotta, és legott papírra volt vetve a bővebb magyarázat:

— *Mikor a száműzöttek mind visszatérnek.*

Mosolyogtunk magunk közt, akik ott férfiak voltunk. Együgyűség! Hiszen a száműzöttek mind itthon vannak már. Az utolsó is haza került halva.

A forintos magától verte ki a feleletet:

— *Még két száműzött van.*

Kik azok? kérdeztük.

Lomhán, tétovázva kuszott most a lélekhez jutott erős karika, a fele utról visszatért átment a balszögletbe, onnan ismét vette a a rátapadó női ujjakat a jobbszögletbe, mintha tétováznék, végre aztán vágatva nyargalt egyenesen az „E” betűnek, onnan a „gy” betűt érintette meg, egyszer csak ott volt a frappans két sor:

— *Az egyik a magyar lélek az irodalomból. — a másik az idealizmus a politikából.*

Összenézünk csendesen, megdöbbenve. Lehetséges-e, hogy Deák szolt? Ki hisz a csodákban? De csakugyan nem térhetne-e vissza az a két száműzött? Ki nem hisz a jövőben?

Különlélek.

Gombok a jótékonyág oltárán. A jótékonyág igen türelmes: hagyja csalni magát. Azt nem is említi, hogy mennyire nem válogatós. Pénzt, ruhát, ételt, szállást, mindent elfogad áldozatnak az oltárára. — És éppen ezért van, hogy visszaélnék ezzel a jóságával és gombokkal áldoznak neki. — A templomi perselyek tudnának erről általánosságban beszélni, egy kis angol templomnak a perselye, ott London közelében különösen. Az említett perselyek igen kellemetlen jóságok: ott leselkednek az ájtatos hívőkre az ajtóban és aki nem akar irtalmatlan szívű pogány hírébe keveredni, az ugyan siet bele dobni valamit a szegények számára. Igen valamit: ki pénzt, ki — gombokat. Az említett, London környékén levő templom sekrestyésének a felesége arra az eredeti gondolatra jött, hogy ő összegyűjti ezeket a gombokat. — Két éven át cselekedte ezt és olyan nagy mennyiséget szedett össze, hogy egy teljes butordarabot, valami szekrényfélét állított össze belőlük. Igen tetszett a külseje

ennek a butornak: a legkülönbözőbb színű ölom, réz és posztó gombokból lévén összealkotva.

Öngyilkos kutya. New-Hawenből jö ez a hír, amely egy szenzációs öngyilkosságról ad számot. A személy, aki ennyire ráunt az életére, nem ember azonban, hanem — kutya, egy remek angol buldogg-fajta. Szerencsére megakadályozták sötét szándéka végrehajtásában. Ott találták a lovasut sineire fektetve a fejét, várva a feleje robogó kocsi. Hiába szölogatta, hívogatta a gazdája, erőszakkal kellett onnét eltávolítani a szemtanuk állítása szerint vonakodó, láthatólag halni vágyó ebet. Hogy mi vitte a tiszteletreméltó buldoggot erre az elhatározásra: az mindeztideig nincs kiderítve s csak nem is sejtethető. — Hiszen jól volt táplálva, kényelmesen élt, sőt — egy kutyakiállításban az első díjat nyerte. Pájdalom, a természet végzeté folytán nem tudott írni, mert különben bizonyosan hagyott volna hátra néhány sort, amelyben tettének okát adja.

Amerika gazdagsága. Az Arena folyóirat egyik utóbbi számában írja, hogy az Egyesült-Államok nemzeti vagyona havonként 150 millió dollárral szaporodik meg, szemben a kiadásokkal. — Ami tehát azt jelenti, hogy minden napnyugta 5 millió dollárral gyarapítja az Egyesült-Államokat. A mit világosan illusztrál az a kimutatás, amely szerint 1870-ben 780 dollár bevétel jutott minden lakosra, 1880-ban 870 dollár, 1890-ben 1000 dollár. Ennek a magyarázata jórészt abban rejlik, hogy az ércstermelés évről-évre növekszik: most is 55 tonna arannyal és 1800 tonna üzttel, ami egymaga körülbelül 100 dollárt képvisel. Húsz év alatt megköltszereződött az Egyesült-Államok vagyonsága. — Persze igen aránytalanul oszlik el ez a retentő kincs. A nemzeti vagyon 29%-a, a családok 91%-ára van elosztva, míg a többi 71 százalék a családok kilenc százalékaának van a birtokában, ez is akképpen, hogy 20%-a a vagyonból tíz-husz milliomos kezében van, ami a családoknak 9/100 százalékát teszi ki. Ezért érthető, hogy Amerikában van a legtöbb gazdag ember s a legtöbb koldus.

A pozsonyi patkó. A pozsonyi patkó abban különbözik, hogy nem a lovak lábán foglal helyet, minden más jó nevelésű patkótól eltérően. Az emberek lábán sem — tudunkkal csak a boszorkányok patkoltatták a lábaikat — de igenis az emberek gomrában. O ugyanis nem annyira vasból van kovacsolva, mint inkább jóféle mákból vagy apróra tört dióból és porhanyós édes tésztából gyúrva. A héja mosolygós barnára sült és igen jóízű eledel. Aki Pozsonyon átutazik, az meg nem állja, hogy ne vegyen belőle. Bizony a pozsonyi „peugli” országos nevezetesség és igen méltó, hogy ebben a jubileum világban ő is jubileumot üljön. Ő is. A pozsonyi tisztos pékmestereknek van ugyanis egy még a csehidőkből fennmaradtot levétárak, amely 1500-ban alapítottot, s amely egy Mária-Terézia sajátkezű aláírásaival ellátott privilegiumot is tartalmaz. De van egy olyan okmány is, ami azt igazolja, hogy két esztendő múltán 300 éves fennállásának a jubileumát ünnepelheti meg a pozsonyi patkó. Arról szól ugyanis, hogy az 1599-ik évi húsvétvasárnapjától kezdve pereczeket és patkókat süszenek a pékek. Remélhető tehát, hogy Pozsonyban nagy jubileum leszén két esztendő múltán, s ez alkalomból különösen finom patkókat fognak gyúrni jóféle mákból és apróra tört dióból.

Muszka leánykérő. Érdekes népszokás van Oroszország egy némely vidékén. Karácsony estején összegyűlnek a hajadon leányok s a házusaludó legények valamelyik vendégszerető gazda házához. Éjféljel eljártanak, eltréfálnak, akkor jön aztán a leánykérő. A háziasszony visszavonul a mellékszobába,

s valamennyi férjhezmenni vágyó leány követi őt. Ott aztán sűrű fátulokkal s vastag kendőkkel pólyázzák körül a leányokat, úgy hogy a természetből és az arcukból nem látni semmit. Akkor aztán bebocsátják a nősilni vágyó legényeket, akik keresik a jövődöbeljüket a lefátulozott, kendőbe pólyált szépek között. Látni az arcuk egy vonását sem látnak, a természetük körvonalait is csak éppen sejtethetik: hát úgy mondják, hogy a szívök vezeti a választásukat. — Ki akit választ a leányok közül: annak lesz a mátkája. — És ez kötelező. — Ha a legény csunya leányt választott, avagy a leányt neki nem tetsző legény hámozta ki a kendőből, akkor visszafelhetnek ugyan a mátkaságtól, de ugyan-csak jókora bírságot kell fizetniök.

Regényes tó Alascában. Egy Québecben megjelenő újság érdekes természeti csodáról számol be, amilyenhez hasonlóról eddigelé még emberfia nem hallott. Valami különös természetű tórol van szó, melyet Yukon vidékén fedeztek fel, az immár híressé vált Klondyke felé vezető uton. P. Tossi hittérítő ad hirt a tó létezéséről s tulajdonságai után Salawiknak keresztelte el. Ez a tó arról nevezetes, hogy daczára északi fekvésének, még a leghidegebb télen se fagy be s hogy vizének színe épügy emelkedik, mint — bár a kettő között kapcsolat felfedezni eddigelé még nem sikerült — az északi tenger partvidékének a vize. — A Salawik azonban nem azért nem fagy be, mert víze talán sóstartalmu, sőt ellenkezőleg, vize egyáltalán nem sós, hanem inkább édes és ami a legkülönösebb, vizének a hőmérséke a tél előrehaladásával egyre emelkedik, elannyira, hogy a furdés is egész kényelmes benne. E tulajdonságánál fogva a halak télen nagy szeretettel keresik, a tóba ömlő folyókból, patakokból mind ide tödülnek s oly sűrűn lepik el, hogy kézzel lehet fogdosni és bottal agyonvenni őket.

A hamis fogakról szóló statisztika. A hamis fogakat nagyon nehéz a statisztika rubrikáiba beosztani, mivel titkolják őket. Nemcsak az asszonyok, de még a férfiak is. A hiuság eltagadhatja velük a hamis fogakat. Hogy, hogyan? — egy szemfüles amerikai statisztikusnak végre sikerült számba venni

őket. És állítólag hiteles adatok alapján kimutatta ez a New-Yorkban lakozó úr, hogy az Egyesült Államokba évenként kerek — négy millió hamis fogat gyártanak. Horribilis összeg. Ki használja el őket vajjon? Eről fájdalom, nem szól már a statisztika. — Pedig hát ez volna a legérdekesebb, a legpikánsabb . . . Eki miután az erre való váraoztunkban igen megcsalódtunk, hát csak egyszerűen konstatáljuk, hogy átlagos számítás szerint egy tonna sulyu aranyat és háromszor annyi ezüstöt és platinát használnak el évenként a lyukas fogak betömésére.

Villamos vasut a tengeren át. Furca villamos vasutat építettek a tengerparton Brightontól a hat kilométernyire fekvő Rotterdamig. A sinek a parton vannak lefekelve, minthogy azonban a dagály idejében ezt a partot méternyi magas víz borítja, úgy építették a kocsiakat, hogy azok nem fekszenek közvetlenül a tengelyeken, hanem méter magas oszlopokon nyugszanak a tengelyek fölött. A kocsiak külső alakja is más, mint a rendes villamos kocsié, mert hajóalakra vannak építve, úgy, hogy a magas vízállásnál úgy tűnnek fel, mint valami sebesen járó jachtok. Ezeknek a kocsiaknak rendes fődélzetök van, ahol az utazó közönség szabadon sétálhat s aki vissza akar vonulni, az bemegy az elegánsan berendezett kajútbe. A furca kocsiak a villamosságát a magas oszlopokra helyezett vezetékekről kapják s a kocsiakat hajtó motort a fődélzetben van elhelyezve.

A Babel tornya. A washingtoni nemzeti muzeumban most a bábeli torony modellje látható, amely sir Henry Rawlinsonnak, egy angol mérnöknek a kutatásai alapján készült. — A következő méretekből lett volna e szerint építve a torony: 272 négyzetláb alapon 176 láb magas volt. En istenem, fogják mondani, ezt olvasván, a mai mérnökök, hát ez volt az az óriás? Hiszen nekünk ez a torony csak gyerekkjáték . . .

A válás statisztikája. Az utolsó tizenkét esztendőről szóló statisztikai táblázatok arról adnak bizonyoságot, hogy valamennyi európai város közt Berlinben van a legtöbb válópár.

Még Amerikában s a nyugoti államokban se történik annyi válás. Berlinben ugyanis minden ezer házasságra harminezekét válás esik. Berlin után következnek Hamburg huszonhéttel, míg Párisban huszonkettő esik ezer házasságra.

Placzi árak.

-- Deczember 1. --

Buza	11.40	11.60.
Rozs	7.60	7.70.
Árpa	5.40	5.80.
Zab	6.—	6.10.
Tengeri	4.70	4.80.

Szerkesztői üzenetek.

- **Ritkán volt . . .** Köszönjük. Mi is tudtunk róla. De hát az ilyen, sőt külön mulatságos nyelvbőlések megtörténnek előadásokon is, gyakorlott színészekon is.
- **M. M. Jelen** való számunk, mint láthatja, részletesen foglalkozik azzal az áldattal mozgalommal.
- **András.** Tudunk mi annál . . . rosszabb szójátékot is.
- **Utazó.** Közvetételet feleslegesnek találjuk, mert meglehetősen jó forrásból eredő tudomásunk van arról, hogy a vasuti ut kérdéses részén uralgó világitási mizériák orvoslásával a városi tanács már foglalkozik.

Eladó ház.

Élesd városban (Biharmegye) a földtérén, szemben a postával és kir. járásbírószággal, két ház, üzlethelyiségekkel, italmérési joggal és dohányárúrával, mindenféle üzlethez alkalmas, szabad kézből eladó. — Bővebbet W. S. alatt a kiadóhivatalban (33-3-1)

KERESKEDÉS A „ZÓNAHOZ“ NYIREGYHÁZÁN, VÁROSHÁZ-TÉR (Ferlicska Rudolf-féle ház).

Van szerencsés a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy a „ZÓNAHOZ“ ezimzett kereskedésemben a következő a téli idényre szükséges cikkek **mesés olcsó árban** kaphatók, ugymint:

- Női, férfi és gyermek trikó ingek, ugyszintén trikó alsó nadrágok.
- Női, férfi és gyermek schiffon ingek és schiffon alsó nadrágok.
- Női finom fehér alsó szoknya, ugyszintén fekete alsó szoknya.
- Női és gyermek színes és fekete kötények.
- Legfinomabb** fiugyermeknek való posztó és trikó öltönyök.
- Legfinomabb** leánygyermeknek való trikó és haraszt ruhák.
- Selyem és gyapju Schaotok, zsenilla kendők és kapjszonok.**
- Legfinomabb haraszt kendők.
- Valódi Himalája posztó kendők, különböző nagyságban.
- Valódi Madapolán és Riesen schiffonok.
- Legfinomabb rumburgi vásznak, len, czérna és pamut vásznak.

- Finom czérna kanavász és Szefirek.
- Legfinomabb Gobelin ágyterítők, Julta és csipke függönyök.
- Valódi czérna abroszok, asztalkendők és törülközők.
- Legdivatosabb Poenzés és szúra selymek.
- Különbefele gyöngy és zsinór díszek.
- Legfinomabb csipke és gyöngy Figarók.
- Legdivatosabb krém, fekete és fehér csipkék.
- Legfinomabb Moaréé, feil és double selyem szalagok.
- Legfinomabb fehér, színes és Moár díszek.
- „ gouvre rüschek.
- „ czérna és divat barehetek.
- „ gyapju szövetek.
- „ prágai galasée keztyűk.
- „ gyapju és trikó keztyűk.
- „ galler és kézelők.

- Legfinomabb** női, férfi és gyermek Jäger ingek tulhalmozott raktár miatt olcsóbb, mint bárhol.
- Legfinomabb gyermek patent harisnyák.
- Legfinomabb Jäger, Imperial és berlini pamut.
- Legfinomabb női és gyermek valódi halosont fűzők.
- Legfinomabb mosdó szappanok.
- „ illatszerek.
- „ bőr és ceeluloid pénz- és szivar-tárczak.
- Valódi aczél zsebképek.
- Valódi teki ősbéka diszhajtók.
- Legfinomabb atlasz és casmér paplanok.
- Egy darab török paplan ára 1 frt 30 kr.
- Legfinomabb és divatos férfi és női nyakkendők.
- Legfinomabb férfi selyem nyakkendők csak 12 kr.

Magamat s üzletemet a nagyérdemű közönség jóindulatába s pártfogásába ajánlvá, maradok különös tisztelettel

Jakobovits Adolf,
kereskedő.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az eddigi tartózkodási helyemet, Erőhályfalvát, hol szintén a nagyvendéglőt birtam elhagyva, át-huzozkodtam Nyiregyházára, s a Tolnay Sándor-féle kávéház bérletét átvettem, s miután azt a modern kor kívánalmainak minden tekintetben megfelelőleg berendeztem, folyó 1897. **december hó 2-án, esütörtökön.** **Benez Gyula** hírneves népzenekarának közreműködésével, **este 8 órakor ünnepélyesen megnyitom.**

Kávéházamban meg van engedve a hideg ételek kiszolgáltatása is, s így a nagyérdemű közönségnek kívánatra ugy oszonnával, vagy vacsorával, valamint **kitünő hegyi és asztali borokkal, ugynevezett homoki vinkóval, valamint butellás borokkal,** mindenféle **kávéházi italokkal** a legszivesebben szolgálak.

A rendre, a tisztaságra, a pontos kiszolgálatra magam ügyelek fel a legnagyobb erélyességgel, s a nagyérdemű közönség meglegedését ily módon akarom kiérdemelni.

Magamat és üzletemet a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva, maradok

különös tisztelettel

ifj. KATZ VILMOS,
Erőhályfalváról.

(1-3-1)

Mindenemű nyomtatványok: folyóiratok, eljegyzési kártyák és minden e szakba vágó munkákat a legpontosabban és gyorsan készit

JÓBA ELEK
könyvnyomdája és könyvkötészete
NYIREGYHÁZÁN.
Iskola-utca 8. szám (Jánosky-féle ház).

Minden a könyvkötésztbe vágó munkák: bőr és díszkötésben, a legszebb kiállításban gyorsan és pontosan eszközöltnék.

Valódi orosz teák!

A „Karaván“ című moszkvai tea-kivitelí társaság ez idei termésű eredeti

22-6-4

orosz teái

megérkeztek, és a t. fogyasztó közönség figyelmébe ajánlatnak. — Ezen pompás teák az egész continensen a legnagyobb közkedveltségnek örvendenek.

A teák csakis eredeti hivatalos vámszalaggal ellátott csomagokban és dobozokban kaphatók, melyek mindegyike mellékelt védjegyvel van ellátva.

Megrendelhetők a **magyarországi telepnél Budapest, Arany János utca 30. sz., vagy Nyiregyházán**

HOFFMANN ADOLF úrnál.

Tessék árjegyzéket kérni!

2054/1897. P.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a nyiregyházi kir. járás-bíróság 13101/97. P. számú végzése által, dr. Prok Gyula ügyvéd, nyiregyházi lakos végrehajtató javára, Bessenyei István nyiregyházi lakos ellen, 36 frt 99 kr. tőke, ennek 1897. év július hó 1-ső napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 33 frt 2 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bírólag felül-foglalt és 546 frtra becsült butorok, ló, szekér, taliga stbből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 14984. 1897. P. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Nyiregyházán, a cs. és kir. huszár laktanyában leendő eszközésére 1897-ik év **december hó 14-ik napjának** délután 3 óraja határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kiifizetendő.

Kelt Nyiregyházán, 1897. évi november hó 29-ik napján.

Cláh Gyula,

32-1-1

kir. bírósági végrehajtó.

Hirdetmény.

A vb. Markovits és Fuchs cég alantírott csőd tömeggondnoka közhírré teszi, hogy a csődtömeghez leltározott **1452 korona 56 fillér** aktív követelés ajánlati verseny útján el fog adatni.

Az írásbeli ajánlatok 1897. évi **december 10-ik napjának** délelőtt 11 órájáig alulírott tömeggondnokhoz nyújtandók be. A választmány az ajánlatok felett két nap alatt határoz, s az ajánlatok bármelyikének elfogadásához kötve nincs.

A vételár az ajánlat elfogadásáról történt értesítés után **nyomban lefizetendő.** A csődtömeg ezen követelésekre nézve semminemű szavatosságot nem vállal.

A követelések leltára a tömeggondnoknál bármikor megtekinthető.

Nyiregyháza, 1897. november 25.

(30-1-1)

Dr. Meskó László,
ügyvéd, csődtömeggondnok.

HIRDETMEYNY.

A hideg idő beálltával ajánljuk a t. cz. közönség figyelmébe mindenemű téli árúinkat: **Gyapju alsó ruházat, kesztyű és harisnya. — Női sapka, karmantyú és gallérok szőrme, Healskin, Persianer és Krimmer árúknban. — Férfi loden kalapok, vadász sapkák, bőr és Halina lábszár védők. — Gyermekek, női és férfi bőr és nemez cipők, ugyszintén Halina vadász csizmák és orosz fűcipők. — Gummi sárczipők és cocus lábtörülők. — Pelusche és angol gyapju kocszi takarók, ugyszintén a lehető legnagyobb választékban lótakaró pokróczkok 3 frttól 12 frtig darabonkint. — Futó szőnyegeknben nagy készlet.**

Összes vadásztelsszerelések raktáron tartatnak, valamint vadász- és Flobert-fegyverek, táskák, patronok és töltő kellékek, revolverek, mosdó és fürdő szivacsok, valamint kocszi mosó szarvasbőr és szivacs.

Van szerencsénk továbbá a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani dúsan felszerelt **női és férfi divat s díszmú-árú üzletünket, karácsonyi** ajándéktárgyainkat és **farsangi** ujdonság cikkeinket is rövidesen annak idején fel fogjuk sorolni kimerítően, hogy így a n. é. közönség ez irányban is tájékozhasssa magát s kényelmesebben kiválaszthassa szükségletét.

Ruzsonyi testvérek,

műiparú raktára, iskola-utca 3. sz., a „Zöld papagájhoz.“

(13-?-4)